SINT-MICHIELSGESTEL gemeente
GEMEENTEBLAD
Officiële uitgave van gemeente Sint-Michielsgestel.
Nr. 186597
28 december
2016

Beleidsvisie en beleidsplan schuldhulpverlening Sint-Michielsgestel 2017

1 . Aanleiding

Aanleiding om deze Beleidsvisie en beleidsplan schuldhulpverlening 2017 vast te stellen, is de opheffing van ISD Optimisd en de evaluatie van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) , i n werking getreden 1 juli 2012

In de wet is de plicht opgenomen voor de gemeente om in een plan schuldhulpverlening

te voorzien. De inhoud van het plan is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Het is aan het bestuur om vorm en inhoud van de dienstverlening te bepalen en dit periodiek te herijken.

De wettelijke definitie van schuldhulpverlening is als volgt:

“ Schuldhulpverlening betreft het ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg.”

Landelijke ontwikkeling en ; Evaluatie W et gemeentelijke schuldhulpverlening juli 2016

Sinds de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in 2012 hebben gemeenten veel werk verzet om de schuldhulpverlening aan hun burgers goed invulling te geven. Gemeenten hebben meer grip op de uitvoering gekregen, hebben hun regierol versterkt, zijn meer integraal gaan werken en hebben het pakket aan dienstverlening binnen de schuldhulpverlening verbreed. Er is vaker aandacht voor preventie en vroeg signalering, en gemeenten bieden meer maatwerk.

Het Kabinet is van mening dat schuldhulpverlening breed toegankelijk moet zijn. Mensen moeten niet tevergeefs aankloppen bij de gemeente. De dienstverlening moet voldoende afgestemd zijn op de individuele omstandigheden (voldoende maatwerk).

Focus dient te liggen op de integrale benaderingswijze van de problematiek. Zelfredzaamheid is een groot goed, maar voor hen die niet zelfredzaam zijn of kunnen worden moet hulpverlening toegankelijk zijn, aldus het Kabinet.

Daarbij wordt het belangrijk gevonden dat gemeenten zich met andere gemeenten kunnen gaan vergelijken, bijvoorbeeld door deelname aan benchmarks.

Het Rijk, gemeenten en andere partijen gaan de professionaliteit bevorderen en ervoor zorgen dat verworven kennis en vaardigheden behouden blijven. Dit gaan zij doen o.a. door deelname aan ondersteuningsprogramma’s in het sociaal domein en aan leercirkels te stimuleren, en handreikingen te actualiseren.

Het Kabinet gaat zelf ook actief aan de slag om knelpunten in wet- en regelgeving ten behoeve van een effectievere schuldhulpverlening aan te passen. Dit heeft o.a. betrekking op vereenvoudiging van de beslagwetgeving, het vaststellen van een Besluit Gegevensuitwisseling en de stopzetting van inning van verkeersboetes bij succesvol afgeronde (minnelijke) schuldregelingen.

2. Beleids visie en beleidsplan Schuldhulpverlening Sint-Michielsgestel 2017

Schuldhulpverlening ondersteunt in het bevorderen van de zelfredzaamheid, van maatschappelijke participatie en armoedebestrijding.

Dit plan Schuldhulpverlening 2017 is feitelijk een voortzetting van het gemeentelijk beleid in de periode 2012 – 2016. De beleidsvisie is onveranderd en uitgewerkt in algemene beleidsuitgangspunten en een aantal actiepunten (bestaande en nieuwe) voor de uitvoeringspraktijk.

De bestaande dienstverlening op het terrein van schuldhulpverlening voldoet aan het door het Ministerie SZW voorgestane dienstverleningsaanbod, het basispakket schuldhulpverlening en het wettelijk kader van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

In het bestaande beleid heeft het bestuur de vorm en inhoud van de dienstverlening bepaald.

Om de kosten zoveel mogelijk beheersbaar te houden zijn daarin maatregelen uitgewerkt als: een effectief werkproces, klantprofielen, schuldhulpverlening doordacht en selectief inzetten (alleen bij kans van slagen), en burgers faciliteren, onder andere door voorlichting, geven van informatie en advies, inschakelen van ketenpartners en de inzet van vrijwilligers. Ook wordt nadruk gelegd op activiteiten gericht op preventie en op nazorg, integrale benadering en aanpak en intensieve samenwerking met andere hulpverlenende instanties, omdat er vaak sprake is van meervoudige problematiek.

Beleidsvisie

Wij willen iedere inwoner die in financiële problemen komt, passende ondersteuning bieden. Daarom zetten we het beleid voort dat uitgaat van een integrale aanpak en maatwerk. De eigen verantwoordelijkheid en gedragsverandering van de klant staan hierbij voorop. Wij blijven gebruik maken van instrumenten gericht op preventie en het vergroten van financiële zelfredzaamheid. Daarnaast willen wij de wachttijden laag houden en de voorziening laagdrempelig aanbieden. De aanpak die wij voorstaan is integraal en daarom zetten wij in op verdergaande samenwerking met partners als maatschappelijk werk, verslavingszorg, andere hulpverlenende instanties, woningbouwverenigingen en andere relevante partijen. We voeren de regie over de integrale schuldhulpverlening. De uitvoering kan deels worden uitbesteed.

Doelstelling

Het vergroten van de financiële zelfredzaamheid van de inwoners van de gemeente en het bereiken van een beheersbare financiële situatie voor mensen met schulden.

Dit wordt bereikt door:

Het bieden van integrale, effectieve en kwalitatief goede schuldhulpverlening die toegankelijk is voor alle (particuliere) inwoners. Hierbij is aandacht voor de inzet van preventieve instrumenten, een vroegtijdige signalering en aanpak van schulden en een goede nazorg als een traject schuldhulpverlening is afgesloten.

Beleidsuitgangspunten

De doelstelling is uitgewerkt in de volgende acht beleidsuitgangspunten:

1. Integrale aanpak van de problematiek

Gemeente en maatschappelijke ketenpartners werken intensief samen bij de preventie, signalering en vroegtijdige aanpak van schulden en achterliggende problematiek alsook de nazorg en dragen hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Hierbij geldt: één voordeur, één plan.

2. Vergroten van de financiële zelfredzaamheid

De schuldhulpverlening is gericht op het vergroten van de financiële zelfstandigheid van de inwoner, zodat er een stabiele financiële situatie ontstaat, waarin de schulden zijn opgelost of beheersbaar zijn. Het schuldhulpverleningstraject moet duurzame gevolgen hebben.

3. Selectieve inzet van producten en instrumenten

Bij elk schuldhulpverleningstraject wordt een realistisch doel gesteld. De in te zetten instrumenten worden afgestemd op dat doel (dus geen dure instrumenten als die geen kans van slagen hebben). Schuldhulpverlening wordt uitgevoerd met in achtneming van de vastgestelde klantprofielen.

4. Preventie is belangrijk: voorkomen is beter dan genezen

De inzet van preventieve instrumenten is belangrijk om de toeloop naar de schuldhulpverlening te verminderen. Deze instrumenten willen we breed inzetten met het doel bewustwording van bestedingsgedrag en het vergroten van financiële zelfredzaamheid. Daarbij moet worden gedacht o.a. aan algemene voorlichting, het versterken van de samenwerking met ketenpartners, gegevensuitwisseling vroegsignalering, het aanbieden van een cursus omgaan met geld aan burgers, het betrekken van vrijwilligersorganisaties.

5. Goede kwaliteit van schuldhulpverlening

Dit uit zich vooral in een klantgerichte dienstverlening, die snel en duidelijk is. Hierbij worden de eisen van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in acht genomen. Er wordt geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering van de medewerkers en vrijwilligers.

6. Schuldhulpverlening is toegankelijk voor alle inwoners vanaf 18 jaar

De schuldhulpverlening is toegankelijk voor alle particuliere personen met inachtneming van de grenzen die zijn toegestaan vanuit de Wgs. De toegang tot schuldhulpverlening kan in een individueel geval wel worden geweigerd, bijv. vanwege een onwillige/ verwijtbare houding en gedrag; de regels hiervoor zijn vastgelegd in Beleidsregels schuldhulpverlening.

7. De verzoeker (hulpvrager) vervult een actieve rol

Hij/zij committeert zich vooraf aan de te behalen doelen en de na te leven voorwaarden en is hier zelf naar vermogen verantwoordelijk voor.

8. De verzoeker wordt zo snel mogelijk geholpen

Wij streven naar een maximale wachttijd van twee weken voor het eerste adviesgesprek (in plaats van de wettelijk toegestane maximum termijn van vier weken).

In geval van crisisinterventie (huisuitzetting/afsluiting van gas, water, elektriciteit, bedreigende schulden) is de wachttijd maximaal 3 dagen.

De wachttijd wordt gemonitord om te bezien of de dienstverlening optimaal blijft, ook bij een groeiende vraag.

3. Klantprofielen en productaanbod

Niet elke verzoeker (hulpvrager) heeft behoefte aan of is gebaat bij elk product dat in het kader van schuldhulpverlening aangeboden wordt. Om een inschatting te kunnen maken welke producten aan welke klanten efficiënt aangeboden kunnen worden, gelet op ook de kosten die met schuldhulpverlening zijn gemoeid, zijn zes klantprofielen opgesteld.

Klantprofielen dienen als leidraad in eerste klantcontacten om een traject en product vast te stellen. In welke categorie past de klant en wat voor traject kan aangeboden worden? Maar ook om verwachtingen richting de klant helder te maken; wat kan de klant verwachten?

- Risicovol: Klanten die nog geen schulden hebben maar een groot risico hebben om schulden te krijgen en daardoor preventief hulp nodig hebben.
  Productaanbod: Ordenen adm. Inzet vrijwilliger, Voorlichting, Informatie en advies, Doorverwijzing ketenpartner, Cursus, Sociale lening GKB

- Enkelvoudig: Klanten die door eenmalige omstandigheden (bijv. door tijdelijke werkloosheid, echtscheiding een schuld hebben opgebouwd. Deze groep kan door schuldregelen hun schulden oplossen en zelfstandig verder gaan.
  Productaanbod: Ordenen adm. Inzet vrijwilliger, Voorlichting, Informatie en advies, Doorverwijzing ketenpartner, Cursus, Betalingsregeling, Schuldregeling GKB, Sociale lening GKB

- Meervoudig: Klanten die een schuld hebben opgebouwd, weinig overzichtelijk, waarbij structureel inkomsten en uitgaven in onbalans zijn. Deze groep kan door schuldregelen hun schulden oplossen maar hebben een grotere kans om weer nieuwe schulden te maken.

Productaanbod: Ordenen adm. Inzet vrijwilliger, Voorlichting, Informatie en advies, Doorverwijzing ketenpartner, Cursus, Stabilisatie, Schuldregeling GKB

- Instabiel: Klanten die onvoldoende in staat zijn om schuldenvrij hun financiële administratie te doen. Deze groep heeft bijv. moeite met structureren, afhandelen van post, rekenen. Zij vertonen instabiel gedrag en hebben geen overzicht.
  Productaanbod: Ordenen adm. Inzet vrijwilliger, Voorlichting, Informatie en advies, Doorverwijzing ketenpartner, Cursus, Stabilisatie

- Bijzondere groepen: Klanten die onvoldoende in staat zijn om hun financiële administratie te doen en daarnaast een verslaving, woon en/of psychiatrisch probleem hebben.
  Productaanbod: Ordenen adm., Inzet vrijwilliger, Voorlichting, Informatie en advies, Doorverwijzing ketenpartner, Stabilisatie, Schuldregeling GKB zodra stabilisatie heeft plaatsgevonden

- Terugkerend/recidive: Klanten die al eerder een schuldregeling hebben doorlopen of in de WSNP hebben gezeten en door nieuwe schulden weer schuldhulpverlening aanvragen.
  Productaanbod: Ordenen adm., Inzet vrijwilliger, Voorlichting, Informatie en advies, Doorverwijzing ketenpartner, Cursus, Stabilisatie

Crisisinterventie is voor elke hulpvrager beschikbaar

In de onderstaande tabel is dit per klantprofiel schematisch aangegeven.

	Ordenen admini-stratie Inzet vrijwilliger Voorlich ting Informatie en advies	Door ver wijzing hulp keten part ners	Cursus o mgaan met geld (Nog ont-wikkelen)	Stabilisatie zoals : - Budgetb egelei-ding - Coaching - Budget beheer - Bewind voering	Betalings rege-ling	Schuld rege-ling GKB	Sociale lening GKB
Risicovol	ja	ja	ja	nee	nee	nee	ja
Enkelvoud i g	ja	ja	ja	nee	ja	ja	Ja
Meervoudig	ja	ja	ja	ja	nee	ja	nee
Instabiel	ja	ja	ja	ja	nee	nee	nee
Bijzondere groepen	ja	ja	nee	ja	nee	nee *	nee
Recidive	ja	ja	ja	ja	nee	nee	nee

* ja, zodra stabilisatie heeft plaatsgevonden

De schuldhulpverlening wordt uitgevoerd door klantmanagers van de gemeente. Zij bepalen welke producten kunnen worden ingezet, en verwijzen zonodig ook naar ketenpartners. Stabilisatie vindt veelal plaats door het inschakelen van Bewindvoerderskantoren, budgetbeheer of Budgetcoaches. Voor de intensieve specialistische werkzaamheden zoals het treffen van schuldregelingen met schuldeisers, en het opstellen van WSNP verklaringen (de wettelijke schuldregelingen) wordt samengewerkt met de Kredietbank (GKB 's-Hertogenbosch) op contractbasis.

4. B eleidsregels schuldhulpverlening

De voorwaarden en regels voor hulpvragers zijn vastgelegd in de bijgevoegde Beleidsregels schuldhulpverlening, en kunnen nader worden uitgewerkt in werkinstructies.

De schuldhulpverlening is toegankelijk voor alle particuliere personen met inachtneming van de

grenzen die zijn toegestaan vanuit de Wgs.

De toegang tot schuldhulpverlening kan in een individueel geval wel worden geweigerd, bijv. vanwege een onwillige/ verwijtbare houding en gedrag; de regels hiervoor zijn vastgelegd in Beleidsregels schuldhulpverlening.

Dit betreft de volgende situaties:

- Dak- en thuislozen: de wet schrijft voor dat dak- en thuislozen opgevangen worden door de centrumgemeenten. In ons geval is dat Oss, 's-Hertogenbosch of Eindhoven. Dak- en thuislozen worden daarom doorverwezen.
- Zelfstandigen: zij kunnen een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) bij financiële problemen. Als de ondernemer niet in aanmerking komt voor een Bbz – krediet omdat het bedrijf niet levensvatbaar is, is het niet zinvol wel schuldhulp aan te bieden. De zelfstandige doet er beter aan te stoppen om grotere financiële problemen te voorkomen. Daarna staat schuldhulpverlening wel open.
- Voor klanten die een herhaalde aanvraag indienen (recidiveren) na verwijtbaar gedrag gelden (wettelijke) wachttijden. Van verwijtbaar gedrag is sprake als de klant bewust/willens en wetens niet meewerkt of zich bij een eerder verzoek om schuldhulpverlening, de schuldregeling of een WSNP traject, niet of in onvoldoende mate heeft gehouden aan opgelegde verplichtingen en/of afspraken, en er geen wijzigingen in de omstandigheden zijn opgetreden die de schuldhulpverlener het vertrouwen geven dat de klant zich dit keer wel voldoende zal inzetten. Als er sprake is van een gezin met inwonende minderjarige kinderen kan in hun belang ten gunste van de verzoeker van de beleidsregels en gestelde wachttijden worden afgeweken. Afhankelijk van de persoonlijke situatie en omstandigheden kunnen wel andere producten worden aangeboden dan de (wettelijke) schuldregeling. *
- De door de wet uitgesloten groepen, zoals ingezetenen zonder adres. De wet vereist dat een hulpvrager ingezetene is die rechtmatig in Nederland verblijft houdt. Hiermee wordt geregeld dat schuldhulp wordt beperkt tot personen die woonachtig zijn in Nederland. Doorslaggevend is in welke mate betrokkene een juridische binding, een economische binding en een sociale binding met Nederland heeft. Waar iemand woont wordt door het bestuur beoordeeld op basis van de feitelijke omstandigheden waarin de belanghebbende verkeert. De eis dat een persoon ingezetene moet zijn draagt bij aan de meer selectieve en gerichte toepassing van schuldhulpverlening en nazorg.
- Ingeval een persoon fraude heeft gepleegd die financiële benadeling van een bestuursorgaan tot gevolg heeft en die persoon in verband daarmee onherroepelijk strafrechtelijk is veroordeeld of een onherroepelijke bestuurlijke sanctie, die beoogt leed toe te voegen, is opgelegd. In zo'n situatie is een schuldregeling of een WSNP traject veelal niet mogelijk. In de te maken afweging over de toegang tot schuldhulp wordt betrokken of de schuld die samenhangt met de fraude, onderdeel uitmaakt van de bestaande schuldenproblematiek, of dat die schuld inmiddels al wel is afgelost. En verder of er consequenties zijn voor degenen die niet zelf hebben gefraudeerd, zoals inwonende minderjarige kinderen, maar die wel worden meegesleept in de gevolgen daarvan. Afhankelijk van de persoonlijke situatie en omstandigheden kunnen wel andere producten worden aangeboden dan de (wettelijke) schuldregeling. *

* Het geven van bijv. Informatie en advies, doorverwijzing, aanbieden van een cursus of Stabilisatie is wel mogelijk. Zie hiervoor onder 3. Klantprofielen en productaanbod. Als een hulpvrager afspraken en verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt wordt eenmaal een termijn geboden om alsnog de gevraagde medewerking te verlenen of informatie te verstrekken. Komt de verzoeker ook gedurende de herstelperiode zijn verplichtingen niet na, dan kan het college besluiten tot weigering of beëindiging van de schuldhulpverlening.

5. Actiepunten voor de uitvoeringspraktijk (bestaande en nieuwe)

Om de schuldhulpverlening verder te verbeteren en te doen slagen zijn de volgende Actiepunten geformuleerd:

1. Wij streven naar een maximale wachttijd van twee weken voor het eerste adviesgesprek (in plaats van de wettelijk toegestane maximum termijn van vier weken).
   In geval van crisisinterventie is de wachttijd maximaal 3 dagen.
   De wachttijd wordt gemonitord om te bezien of de dienstverlening optimaal blijft, ook bij een groeiende vraag.

2. Wij willen een duurzaam resultaat bereiken door te blijven werken vanuit de totaalaanpak om daarmee ook maximaal in te zetten op bewustwording en gedragsverandering.

3. Binnen de huidige samenwerking met ketenpartners, zoals maatschappelijk werk, wijkteams en andere hulpverlenende instanties, verslavingszorg zoeken wij voortdurend naar mogelijkheden

om de afstemming tussen psychosociale en andere hulpverlening en schuldhulpverlening te verbeteren.

4. Wij breiden de integrale aanpak uit door één jaar nazorg te bieden na het schuldregelings traject en gedurende een WSNP-traject (nieuw). Dit doen we door elk 4 maanden contact op te nemen met de verzoeker (hulpvrager) om de voortgang te bespreken. We monitoren de (personele) uren/inzet hiervoor.

5. Wij breiden preventie uit a) door de opzet van een Cursus omgaan met geld voor burgers, door inzet van een lokaal spreekuur voor informatie en advies, door jaarlijks een bijeenkomst te organiseren voor ketenpartners en hun vrijwilligers en door b) op aanvraag/afroep ondersteuning te bieden aan plaatselijke initiatieven van derden/externe organisaties gericht op (groepsgewijze) voorlichting aan (risico-)groepen, of op scholen. (nieuw). Indien nodig wordt voor een project onder b een projectvoorstel aan het college voorgelegd voor extra financiële middelen (max. € 10.000,-- per jaar).

6. Vanwege goede ervaringen met de inzet van vrijwilligers wordt hun rol bij schuldhulpverlening en schuldpreventie in de gemeente verder ontwikkeld en versterkt en wordt geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering van vrijwilligers (nieuw).

7. Schuldhulpverlening wordt aangeboden conform de landelijke kwaliteitsnormen.

8. Ten behoeve van goede regievoering wordt managementrapportage verder ontwikkeld. Ook wordt aangesloten bij de Divosa Benchmark Armoede en Schulden.